

i svým vlastním přičiněním žily ve světě, kde budou mírovými prostředky odstraněny všechny náboženské, rasové a národnostní rozepře. Abyste v dospělosti žily ve světě, v němž se splní všechny vaše sny a tužby a abyste také osobně přispěly k vytvoření takového světa.

S láskou váš otec.

Není to doslovný překlad, ale určitě odpovídá obsahu dopisu. Je důkazem krásného otcovského poměru k vlastním i všem ostatním dětem světa. Charakterizuje a vyjadřuje myšlení nové hlavy dnes nejsilnější velmoci světa a vysvětluje, proč mu Američané důvěřují a drží palce. Nechtě je svými činy nikdy nezklame!

Jindřich Lion

Čtení v Galerii Time

V rámci výstavy *40 Jahre Rückblick 1968-2008 – Integration in der Emigration* se konalo 24. 10. 2008 v Galerii Time literární čtení na téma „Wiederhall des Jahres 1968 in der slowakischen, tschechischen und österreichischen Literatur“. Za účasti jednoho z autorů Milana Ráčka si vyslechlo soustředěné publikum se zájmem úryvky z díla již nežijícího slovenského autora Ladislava MŇAČKA *Wie die Macht schmeckt* v přednesu Andrey Ozábalové. Ukázku z románu Pavla KOHOUTA *Aus dem Tagebuch eines Konterrevolutionärs* a následující premiéru části povídky Milana RÁČKA *Hochzeits- und Weihnachtsgeschichten* z připravované knihy *Hochzeits- und Weihnachtsgeschichten – Erzählungen aus Mitteleuropa* (vyjde na jaře 2009) slyšeli v podání herce Jakuba Kavína. Spokojené publikum odměnilo protagonisty večera zasloužilým potleskem a setrvalo u malého občerstvení v družném hovoru ještě velmi dlouho.

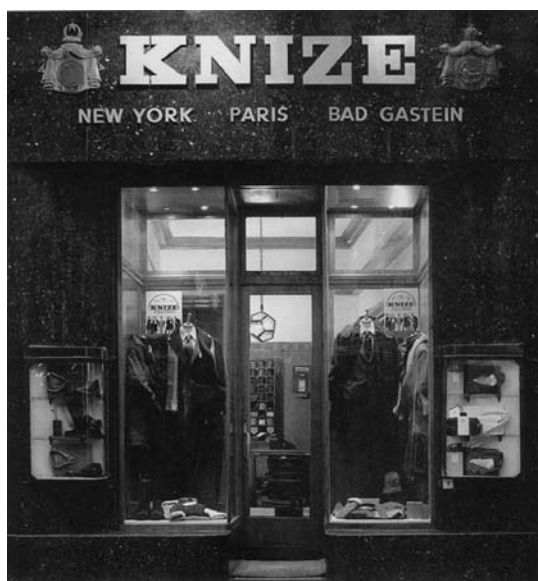
Foto: Richard Basler

KRÁTKÁ OHLÉDNUTÍ:

6. 11. 1858

Otevírá starorakušan a český žid Josef Kníže ve Vídni na Příkopech-Graben módní pánský „**Dům KNIZE**“, který se stal ve dvacátých a třicátých letech známou světovou módní institucí. Po smrti jeho zakladatele převzal módní dům bankéř Albert Wolff. Jeho manželka přizvala ke spolupráci Adolfa Loose jako architekta (mramorový portál a z větší části interiéry obchodu) a jeho syna Ernsta Drydena jako módního návrháře a poradce pro propagaci. S oběma jmény je vzestup „Domu“ spojen. Knize byl jeden z prvních s vlastní propagační strategií a vlastní značkou zboží. Otevírají se filiálky v Karlových Varech, Berlíně, Paříži, Praze, v Bad Gastein a New Yorku. V roce 1938 však musí

rodina Wolffových emigrovat, vídeňský obchod byl ale dále zaměstnanci veden pod jménem Knize. Současným majitelem je Rudolf Niedersüß, který se i v dnešní době konfekce snaží udržet stejnou kvalitu u ručního obleku na míru jako jeho předchůdci.

17. 11. 2008

Zvala prezidentka Národní rady / Nationalrat mag. Barbara Prammer na slavnostní akt „20 let AMCHA v Rakousku“ do paláce Epstein. Tato organizace slouží na poli psychosociální péče obětem, které přežili holocaust. Prezidentem rakouské AMCHY je Mag. Karl Semlitsch. Při této příležitosti bylo vzpomenu sté výročí narození **Simona Wiesenthala**. V paláci Strozzi má vzniknout Wiener Wiesenthal Institut für Holocaust-Studien. S otevřením se počítá nejpozději v roce 2012.

25. 11. 2008

Při příležitosti udělení Foerderpreis Ballettclub Wiener Staatoper & Volksoper 2008 pozval slovenský velvyslanec a prezidentka Ballettclub vídeňské státní opery do Residence tanečnici **Ninu Polákovou**, Halbsolistin baletu vídeňské Státní opery a Volksoper, původem ze Slovenska.

28. 11. 2008

Při příležitosti 25. výročí jejího založení zvala **Wiener Arbeitsgemeinschaft für Volksgruppenfragen – Volksgruppeninstitut** do Chorvátského centra. Tématem slavnostního večera byla přednáška nazvaná – *Integration und Identität: Mobilität als Herausforderung für die Volksgruppen in Wien*. Po přivítání Univ. Doc. Dr. Felixem Bis-

terem referovali Dr. Heinz Tichy (ústavní právník), Mag. Helmut Dormayr (vědecký výzkumný pracovník – vzdělání), Dr. Károly Cserján (sociolog), Univ. Prof. Dr. Heinz Fassmann (geograf) a Sylvia Mentsik (pedagožka). Poté následoval na stejné téma kulatý stůl se zástupci Ukrajinců a Rusínů v Chorvatsku, Chorvátů z Vojvodiny (Srbsko), burgenlandských Chorvatů a rakouských Romů. Pořádal spolek „Napredak“.

Proběhly volby Rodičovské rady: předsedkyně – Emilie Thiel, zástupkyně – Mag. Katharina Schrottenbach, jednatelka – Mag. Karolina Poslusny, zást. jednatelky – Beate Norman, pokladní – Eva Varecka, zást. pokl. – Dipl. Ing. Renata Krzan, revize – Monika Kostohryz.

101. valná hromada Školského spolku Komenský: Novými členy výboru se stali Jaromír Šlápota, předseda Československého ústavu zahraničního (místopředseda), a Mag. Marie Gruscher, bývalá absolventka školy.

Starosta: Ing. Karel Hanzl, místostarosta: Mag. Pavel Rodt, místostarosta: Jaromír Šlápota, jednatelka: Mag. Margita Jonas, místojednatel: Anton Valenta, pokladní: Edith Neuhold, místopokladní: Jaroslava Linha, členové výboru: Silvia Buchal, Pavla Carmignato, Mag. Marie Gruscher, Sylva Hájek, Rudolf Černý, Ing. Alexander Havlíček, revize: Dr. Walther Leeb, Tomáš Kostohryz, Jaroslava Hovorková, zástupci škol: Mag. Jana Hanzl, Mag. Helena Huber.

2. – 12. 12. 2008

Proběhl ve Vídni 1. rakouský filmový festival zaměřený na lidská práva *this human world*. Festival byl otevřen premiérou českého dokumentárního celovečerního filmu *Občan Havel* (2008) režiséra Pavla Kouteckého a Miroslava Janka.

3. 2. 2009

Vernisáží na velvyslanectví České republiky byla otevřena výstava unikátních fotografií z I. světové války pod názvem *Pěšky první válkou / Zu Fuß durch den ersten Weltkrieg*. Fotograf a kurátor výstavy Jaroslav Kučera použil pro výstavu skleněné negativy neznámého autora, pravděpodobně ženisty rakousko-uherské armády.

5. 2. 2009

Kulatý stůl **Rakousko – Česká republika. Naše 20. století. Revoluce v Evropě – rok 1898** připravila Waldviertel Akademie ve spolupráci s Ludwig Boltzmann Institut jako doprovodný program k velké příhraniční výstavě 2009 „Rakousko, Česko. Rozdělený – odloučený – sjednocený.“

České srdce, odbor V.

V českém prostředí se cítíme dobře, a proto se scházíme jednou ročně v restauraci Böhmerwald u Stuhlíků. Slavíme tam Svátek matek a i našich ostatních žen. Předseda Jarka FLORIAN přivítal přítomné a poté zavzpomínal na začátky Českého srdce. Za krátkou dobu po založení se utvořily v několika okresech odbory, někdy i dva. Zajímavé je také jeho poslání dnes.

V našem programu recitovaly děti básničky a starší děti se přidaly s povídkami. Každá žena byla obdarována květinou v květináči a po programu a dobrém jídle jsme se pomalu začali rozcházet. Někteří ještě rádi zůstali, protože venku pořádně pršelo.

Vždy po dvou letech máme výroční schůzi. Nyní jsme si zvolili nového a především mladšího předsedu Antona Floriána. Místopředsedou je Vladimír Stejskal, pokladní Irena Floriánová, jednatelkou Jiřina Rozehnalová a novým revizorem je Zdeno Matoušek.

Na Vánoce už dlouhé roky spolupracujeme se sokolskou jednotou XII/XV. Ti si vymysleli letos něco jiného. Sešli jsme se ve starém AkH (Campus) v jedné hospodě. Bylo to v prvním poschodí, a když se tam sešly dvě organizace s hromadou dětí, tak to tam bylo přeplněné. Po obědě, který našim členům poskytl odbor, se mohli účastníci procházet zimní zahradou s vánočním trhem, kde jako každý rok nechyběly ani velké jesle s živými zvířátky.

JAFI

Tradiční Vánoční koncert pořádaný Novou vlastí za podpory českého velvyslanectví ve Vídni v Mramorovém sále českého velvyslanectví

Frantisek Procingr

6. ledna 2009 náhle zemřel ve věku 89 let, po delší trpělivě snášené nemoci, jeden z našich nejstarších čtenářů, pan František Procingr. Byl synem českých rodičů ve Vídni, navštěvoval školy Komenský, od svých čtyř let cvičil v Sokole, kde později vykonával různé funkce, byl místostarostou Sokola Vídeň II. Manželka Fran-

tiška, s níž prožil 63 let šťastného manželství, ho po dobu jeho nemoci pečlivě ošetřovala. Rozloučili jsme se s ním na Hlavním hřbitově 21. ledna 2009.

Čest jeho památce.

NOC PASTÝŘŮ

13. prosince 2008 zazněly divadelním sálem školy J. A. Komenského radostné tóny České mše vánoční *Hej, mistře*. Divadelní spolek bratří Mrštíků Boleradice sehrál pro českou menšinu divadelní hru Josefa Boučka *Noc pastýřů*, která ztvárňuje životní příběh hudebního skladatele Jakuba Jana Ryby. Českou mši vánoční, jejíž tóny prolínaly a obohacovaly děj, nahrál orchestr Českých madrigalistů. Obecenstvo bylo postupně vtahováno do děje, v němž každý herec hrál svoji roli tak věrně, že se pro nás minulost stala na chvíli opravdovou skutečností.

Připomeňme si několik údajů ze života hudebního skladatele J. J. Ryby. Narodil se 26. října 1765 v Přešticích jako syn učitele, varhaníka a skladatele. Otec ho učil hrát na housle, klavír a varhany, do školy chodil chlapec v Nepomuku, kam se rodina přestěhovala. Dosáhnout vyššího vzdělání bylo i pro velmi bystrého jedince v tehdejší době finančně velmi náročné. Pomoc poskytl nakonec Rybův strýc, který jej přivedl roku 1780 do Prahy na studia do piaristické koleje. Kromě studia na gymnáziu se Ryba intenzivně věnoval hudbě. Naučil se hrát na violoncello, účinkoval ve Svatováclavském semináři a na kůrech. Působil rovněž jako varhaník v kostele sv. Salvátora. V roce 1784 se vzdal dalšího studia a plánu na uplatnění v pražském hudebním životě, aby nastoupil na uvolněné místo učitele v Nepomuku.

V roce 1788 přichází do Rožmitálu jako nový učitel a prožije zde nejdelší část svého života. V roce 1790 se ženil s Annou Langerovou, se kterou má celkem devět dětí. V Rožmitálu rovněž skládá svá nejvýznamnější a nejslavnější díla. V roce 1796 komponuje Českou mši vánoční *Hej mistře*.

V Rožmitálu se také odvíjí děj našeho příběhu, jehož hlavní role ztvárnili tito herci: Luboš Straka – *Jakub Ryba*, Líba Klímová – *Anna Rybová*, Antonín Koráb – *farář*, Pavel Hrabec – *kaplan*, Jan Koráb – *správce panství*, Eva Charvátová – *jeho žena*, Eva Stehlíková – *Pavla, jeho dcera*, Jiří Janda – *starosta*, Stanislav Svoboda – *radní*. Jedenadvacetičlenný sbor herců řídila režisérka **Alena Chalupová**, za světlo a zvuk zodpovídal **Bohuslav Chalupa**.

Divadelní hra ukazuje na příběhu J. J. Ryby pevné lidské vlastnosti člověka, které vedle genialnosti, hrdosti a velkorysosti mohou hraničit až se sobectvím vůči svému nejbližšímu okolí. Příběh sleduje rovněž tragický konec hudebního skladatele. Láska a obdiv lidí k Rybově osobnosti a hudbě nám otevírá pohled na charaktery, se kterými se citlivý divák může ztotožnit a mít je rád, nebo je zatratit. Takto dobře zahraná divadelní hra o velikánovi naší církevní hudby Jakubovi Janovi Rybovi nám může, jak dokázali v sobotu herci z Boleradic, ještě dnes velmi mnoho říct. Diváci proto odměnili herce dlouhým a upřímným potleskem.

A poněvadž české Vánoce jsou bez hudby a příběhu J. J. Ryby neodmyslitelné, dovoluji si jménem naší menšiny poděkovat divadelnímu spolku Vlastenecká omladina, především jeho předsedkyni paní Ing. Anně Vadurové, za zprostředkování tohoto krásného kulturního zážitku.

Dr. Helena Klein-Watryczová
A. S.

Vlastenecká omladina hostovala v Rynárci aneb

Když se podaří, co se dařit má...

Možná sami znáte ten pocit, kdy dny běží svým pomalým stereotypem, nabízejí nám jen chvíle vybarvené došediva a nuda se stala nejbližším společníkem... Tak to se nám, divadelníkům Vlastenecké omladiny, stává jen zřídka. Když jsme snášeli ještě rozespálí v ranních hodinách v sobotu 29. listopadu do přívěsu kulisy ze školního sklepa, tak jsme vůbec netušili, kolik nás o tomto víkendů čeká zážitků a překvapení.

Po naložení všech rekvizit jsme nevěřicně nastupovali do poměrně malého autobusu s obavami, jestli se tam i s naší doprovodnou psí smečkou vůbec vejdem. Ale ejhle, při dobré vůli to šlo a my vyrazili, pěkně na sebe namáčkaní, nohy pod bradou, nebo nasměrované do uličky mezi sedadly, ale s výbornou náladou směr Rynárec, do malé vesničky na přelomu jižních Čech a Českomoravské vrchoviny nedaleko Pelhřimova. Zdejší ochotníci nás pozvali na hostování s aktuální komedií *Úžasná svatba*, která už ve Vídni sklídila velký potlesk.

S rynáreckými ochotníky jsme si padli do oka při jejich květnovém vystoupení na našich domácích, vídeňských prknech. Spojuje nás výběr podobného repertoáru, nadšení pro divadlo a dobrá parta. A rynárečtí nezklamali: uvítali nás po pětihodinovém autobusovém utrpení, kdy jsme v skrytu duše záviděli všem krátkonožcům, výbornou

knedličkovou polévkou jako od maminky, kterou vystřídaly další dobroty. A věřte mi, hned od začátku nás hrála nejen již zmíněná polévka, ale hlavně starostlivost a péče našich hostitelů.

Večer byl divadelní sál pěkně zaplněný a naši herci odvedli skvělou práci. Napětí a tréma je opustila již po vídeňské premiéře a snad právě proto si mohli opravdu vyhrát. Atmosféra byla uvolněná a plná veselí od samého začátku, kdy si dovolil vedoucí rýnáreckých divadelníků malý žert s publikem: představil naši Eriku alias Kudrlinku a Matesa jako simultánní tlumočníky textů do češtiny. Obecenstvo žertík velmi brzy prohlédlo, a když se pak krátce na to Tom nenechal vyvést z míry domněle zamčenými dveřmi, které se zrádně otevřely, a pokračoval neochvějně ve svém textu: „Není úniku, dveře jsou zamčené!“, propukl v hledišti smích, který byl výborně zahranou hrou přizívován až do závěrečných ovací.

A dobrá nálada, seznamování a přátelení pokračovaly při muzice do časných ranních hodin. Ze zákulisí vám jen prozradíme, že z Vlastika, který ke své škodě dobrovolně vyměnil pohodlnou postel ve vzdálenějším útulku za vlastní nafukovací matraci umístěnou v prostorné šatně přímo na místě, se kolem čtvrté hodiny ranní stal potencionální vrahoun, zpočátku marně vyžadující ukončení našeho velkolepého večírku. Nebojte se ale, všechno dobře dopadlo, a tak jsme v neděli v poněkud unavenějším rozpoložení, ale v plném počtu, zase nastoupili do čekajícího ultra „Kuschelbusu“ a vydali se na cestu domů.

Konec našeho víkendu? Ale kdepak, dobrodružství pokračovalo! Sice jsme si původně představovali nedělní návrat laděný předvánočně s návštěvou adventního trhu ve Weitře, ale jelikož měl s námi náš vzpurný šofér jiné úmysly, odevzdali jsme se svému osudu. A ten zasáhl! Hned za hranicemi nás zastavili rakouští policisté, kteří si nás kompletně i s autobusem zvážili a zjistili, že máme nadváhu 750 kilogramů! Ne, na vině nebylo víkendové přecpávání všemi nachystanými dobrotami, nýbrž náš dopravce, který nám asi přistavil autobus pro školáky. Za normálních okolností bychom tuto skutečnost považovali za kompliment, ale naše zkroutčené nohy se začaly citelně hlásit! Ovšem incident měl i jiné následky! Pár vyvolených, kteří byli navíc vybraní na uložení rekvizit a těžké postele do sklepa školy, putovalo po zaplacení pokuty dál autobusem s přívěsem do Vídně a devět nešťastníků bylo „vyloďeno“ v Drasenhofenu s neurčitým osudem a příslibem náhradního odvozu. Nakonec se ukázalo, že to pro ně byla zábava navíc, protože se kvůli čekání odebrali do jediné hospody u cesty, Vlastík a Zdeněk s příznačným příjmením Anděl vytáhli kytary a spustili všechny písničky, co znají, za vydatné pěvecké podpory všech dalších čekatelů. Hostinský i hosté byli potěšení, pilně aplaudovali, svařené víno teklo proudem a když přijel náhradní autobus, šlo veškeré osazenstvo ztroskotancům zamávat na rozloučenou. Myslím, že jsme ten večer velmi napomohli porozumění mezi národy!

Jak tedy sami uznáte, víkend to byl vsutku náročný, plný překvapení a hlavně dobré nálady. Ukázalo se, že Omladina i v nepřízni drží pohromadě a i ty méně příjemné skutečnosti bere s humorem. Rýnáreckým ochotníkům-kamarádům ještě jednou za všechno mnohokrát děkujeme. Celé hostování neslo pečeť písničky Michala Davida, která v Rýnárci zazněla: Když se podaří, co se dařit má, tak je přeče krásně na světě... *MaPř-aVa*

Nový rok – nový Čaj aneb

Čaje o páté jako elixír dobré nálady po celý rok

Hned na začátku nového roku nás vsutku nečekaně přivítali ledoví muzíci, které znám jen z vyprávění mých moskevských kolegů v zaměstnání. Mnohé z nás zahnali za pořádně vyhřátou pec – tam se pěkně zachumlat do hřejivé deky a vycházet ven jen v případě nutnosti.

Ale já vám nabídnou něco lepšího na zahřátí, nejen pro tělo, ale i pro duši. Co si dát pořádný Čaj, voňavý, povzbuzující, na dobrou náladu. Nebojte se, nechci vás nalákat na nějaký reklamní produkt a prodávat zázraky. Náš Čaj, který vaří divadelní spolek Vlastenecká omladina, si můžete vychutnat každou druhou neděli v měsíci kromě prázdnin ve velké klubovně české školy na Sebastianplatzu, kterou nám dává k dispozici Školský spolek Komenský. A právě tam působí Čaj o páté jako elixír proti špatné náladě a nudě a je ideálním místem, kde se dá krásně poklábat s přáteli.

V minulosti jsme vám nabízeli jako kulturní vložku před všeobecným tancem a zábavou v době od 17 do 18 hodin literární půlhodinku se zajímavými hosty, dětský taneční soubor Rozmarín, profesionální taneční show a v neposlední řadě také učení-mučení salsy či country tanečků. Zkrátka, u nás si každý přijde na své – jak na parketě, tak i u bohatého bufetu pro misné jazýčky.

Novoroční přípitek

Barman Míša

A jaké menu jsme pro vás připravili v letošním roce? Protože Vlastenecká omladina přeorganizovala své schůzky a bude se scházet před samotným nedělním Čajem, převzalo nad průběhem patronát více divadelníků, kteří se budou snažit vymýšlet pro vás kromě dobrot v bufetu také různorodý program. A jelikož máme v únoru ještě masopust, začínáme v neděli 8. února v 17 hodin v duchu karnevalu. Proto zveme všechny milovníky převleků, masek a dovádění, a kdo nemá tu správnou kuráž, ten se může aspoň dívat a třeba se inspirovat na další pořádané „maškarní rejdní“, které nás čeká 14. února ve Steiner-gasse. Při správné hudbě a chystaných hrách rozhodně žádná tvář nezůstane zamračená. Zkrátka máme pro vás překvapení a budeme se o to snažit po celý rok! Chceme se také zdokonalovat v tanečních dovednostech s naší taneční hvězdou Erikou a kdoví – možná přijde i kouzelník... Pssst, víc vám toho nemohu prozradit!

Doufám, že jsem vám toho moc nenaslibovala a alespoň podvědomě zahrála a nalákala na Čaje, které nejen ve studených a šedivých dnech vnesou barevnost do našich životů. Vždyť není špatného počasí, a když nepomůže ani ten nejteplejší šál, tak to zkuste třeba u nás. Těšíme se na vás!

*Za všechny divadelníky
Martina Pfeffer*

Nový prístup ku kultúre

Prijatie eura na Slovensku nám o niečo uľahčí cestovanie za kultúrou na Slovensko, najmä spojenie medzi Viedňou a Bratislavou opäť o niečo zintenzívni. Viedenský Slováci sa priamo z vlaku môžu presunúť do divadla Nová Scéna na Kollárovom námestí, kde si môžu pozrieť nové (i staršie) výborné muzikály: *Mrázik*, *Neberte nám princeznú*, *West Side Story*, *Fontána pre Zuzanu*, *Fidlikant na streche*, *Li-monádový Joe* a mnohé ďalšie. (Oz)

Film o salesiánech Dona Boska na ČT!

Hodinový polohraný dokument z dílny Otakáro Maria Schmidta a jeho tímu odvysílala na Šťedry den Česká televízia. Film sa jmenuje *Dej mi duši a ostatní si ponech*. Pokud by se někdo na ten film chtěl podívat, lze jej vidět v archivu pořadů ČT na adrese <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/20856226876-dej-mi-dusi-a-ostatni-si-ponech/>.

Užitečně strávený čas přeje

Rozhledy-Team

Rakousko se nechystá plně otevřít trh práce nováčkům EU

Rakousko se nechystá letos plně otevřít svůj pracovní trh lidem z nových členských států EU a bariéry zachová až do konce dubna 2011. Po jednání s českým premiérem Mirkem Topolánkem to na dotaz ČTK prohlásil rakouský kancléř Werner Faymann. Češi a občané dalších unijních nováčků musí mít v Rakousku pracovní povolení. Svůj trh práce si chrání i Německo, Dánsko a Belgie. „Principiálně chceme přechodná opatření tak, jak byla nastavena, také vyčerpat,“ řekl Faymann s tím, že je to vnitropolitické rozhodnutí jeho země. Spolkový kancléř dodal, že Rakousko už přijalo opatření, která volný pohyb pracovníků zlepšují. Zmínil se například o vědcích a odbornících. Se záměrem Vídně prodloužit moratorium na volný pohyb pracovníků sil prý Mirek Topolánek vyjádřil nesouhlas. „Nícméně nám to nezpůsobuje vážné problémy, protože nenaplnujeme ani ty pendlerské smlouvy, které dnes existují,“ dodal premiér s tím, že tuto otázku považuje za psychologickou záležitosť Rakušanů.

Kresťanská solidarita – utópia či realita?

Nedávno vysielala rakúska televízia dokumentárny film o reholi nemeckých františkánov. Cieľom tohto filmu bolo poukázať na nové nekonvenčné a odvážne druhy činností a apoštolátu františkánov.

Františkáni v Nemecku si uvedomili, že klasické kláštorne domy už nie sú tou najlepšou odpoveďou na to, ako by sa mala žiť a sprostredkovať charizma povolania, pre ktoré sa kedysi nadchol sv. František z Assisi. Vo filme ukázali dve komunity. Jedna z nich sa nachádza v malom domčeku na malom ostrove, ktorý vytvorili dve rieky. Tento dom slúži ako dom „stretania a modlitby“ pre tých, čo sa chcú utiahnuť na chvíľu zo zhonu a hektiky života, čo sa chcú na chvíľu zastaviť, zamyslieť nad sebou, niečo zmeniť. Ľudia, ktorí tam prídu, bývajú v jednoduchých, ale čistých izbách.

K dispozícii majú jedlo a možnosť viackrát denne sa zúčastniť na modlitbách rehoľných bratov, môžu sa s nimi rozprávať a cez deň venovať odpočinku.

Druhá komunita žije v paneláku moderného sídliska v jednom známom nemeckom meste. Je to zároveň časť, v ktorej žije veľa cudzincov-prisťahovalcov. Pochádzajú hlavne z Turecka, Indie a Pakistanu. Bratia si tam prenajali dva byty, ktoré spojili v jeden veľký. V jednej časti tohto veľkého bytu bývajú bratia, modlia sa a stolujú, druhý slúži ako pracovňa a miesto stretania. Chodia sem deti, ktoré majú ťažkosti v škole a potrebujú, aby sa im niekto venoval a doučoval ich. Každý deň sem prichádza niekoľko detí, ich počet zo dňa na deň rastie.

Pri pohľade na tento film sa mi začal nevdojak vybavovať obraz, ktorý mám z čias komunizmu zafixovaný v pamäti a v duchu som si sám pre seba vravel: „Ale veď to nie je nič nové! Takto kedysi žili rehoľníci a kresťania v Československu! A čo z toho ešte dnes zostalo?“

Začiatkom roku 1990, teda krátko po páde komunizmu a po otvorení hraníc, ma požiadali robiť sprievodcu a tlmočníka talianskemu generálovi rehole kapucínov Flaviovi Carrarovi. Bola to prvá oficiálna vizitácia generála tejto rehole po 40 rokoch na území vtedajšieho Československa. Jedno z miest, ktoré sme navštívili, bolo sídlo trnavského arcibiskupa Sokola. Bola to na jednej strane zdvorilostná návšteva, no na druhej strane i pracovná, lebo išlo okrem iného i o navrátenie kláštora v Pezinku kapucínom. V tomto kláštore bol totiž v období socialistického režimu zriadený charitný domov pre kňazov Trnavskej arcidiecézy. Arcibiskup mal strach z toho, že kapucíni budú chcieť prevziať kláštor čo najskôr a on nebude mať kam umiestniť narýchlo starých a chorých kňazov. Dodnes si pamätám, čo vtedy vyslovil Flavio Carraro, pretože som to vtedy prekladal: „Eminencia, mne vôbec nejde o to, aby ste nám vracali staré budovy. Za komunizmu po vyhnaní z kláštorov žili naši bratia v civile, pracovali vo fabrikách, na úradoch a v nemocniciach, bývali v prenajatých domoch a bytoch panelákov, boli medzi ľuďmi a život šiel normálne ďalej. Vydávali jednoduché, ale nádherné svedectvo kresťanského života priamo uprostred spoločnosti. Prial by som si, aby to tak i teraz po páde komunizmu naďalej zostalo. Pre nás na Západe boli títo tajní, skrytí, neoficiálni kresťania a rehoľníci úžasným vzorom, posilou, dodávali nám nádej, lebo naše kláštory a kostoly sa pomaly už vyprázdňovali. Evanjelium je živé a dynamické posolstvo a k tomu, aby sme ho žili, nepotrebujeme staré a historické múry, ale nadšených a ochotných ľudí...“

Akým smerom sa však nová postkomunistická cirkev, rehole v Čechách a na Slovensku začali uberať, to už všetci vieme: najskôr bolo treba postaviť nové kostoly, nové kláštory a potom sa v nich vrátiť naspäť do obdobia pred nástupom komunizmu. Dnes skoro 20 rokov po páde komunizmu začínajú tieto novopostavené domy pomaly živať prázdnotou i tu, podobne ako na Západe, začal nastupovať podobný fenomén, ktorý sa opakuje vždy v dejinách, keď sa ľuďom darí materiálne a finančne dobre, nepotrebujú ani kláštory, ani kostoly...

Spomínaný dokumentárny film o nemeckých františkánoch vyvolal vo mne ešte jednu spomienku. *Katolícke noviny* uverejnili v čísle 28 s dátumom 13. júla 2008 rozhovor s viedenským kardinálom Schönbornom. Bolo to pri príležitosti jeho návštevy a celebrowania omše v Levoči. V tom

rozhovore povedal kardinál i tieto slová: Otázka: „Čím by podľa Vás mohli Slováci obohatiť Európu?“ Odpoveď: „Európu môžete ovplyvniť svojou úprimnou katolíckou vierou a zároveň pomôcť skúsenosťami z komunizmu, lebo to znamená, že poznáte nebezpečenstvá jeho ideológie. Sami ste zakúsili, čo to znamená žiť v diktatúre a neslobode. Všetky krajiny, kde vládla totalita a systém komunizmu, by mali priniesť do novej Európy túto skúsenosť...“

Žijem už 25 rokov na tzv. Západe a predtým som žil 25 rokov v diktatúre a v skrytej podzemnej cirkvi. Mám tú výhodu, že dokážem porovnávať. V diktatúre a totalite nám vždy úžasne dobre padlo, keď sme zo Západu dostávali finančnú, materiálnu či akúkoľvek inú pomoc či prejav solidarity. Po páde komunizmu táto pomoc fungovala ešte oveľa intenzívnejšie a hmatateľnejšie. Žiaden kostol a kláštor by nebolo možné postaviť, keby na to nebol prispel väčšou mierou Západ. Uplynulo však už skoro 20 rokov a dodnes som nepostrehol, v čom spočíva pomoc a prínos česko-slovenských kresťanov tej veľkej spoločnosti odumierajúcich kresťanov na Západe. Je isté, že prostredie, podmienky a život kresťanov na Západe sú odlišné od prostredia bývalých komunistických krajín. Kresťania v komunistických krajinách dokázali však nielen prežiť, ale hlavne nadchnúť a určitým spôsobom i apoštolovať unavenú a konzumom dezorientovanú kresťanskú spoločnosť Západu. Dnes by táto časť starnúcich a vymierajúcich kresťanov potrebovala povzbudiť, potešiť, omladnúť. Bolo by to úžasné gesto veľkorysosti a určitého revanšu, keby jej v tom mohli pomôcť kresťania z krajín bývalého socialistického bloku, kde dodnes, mysliac hlavne na Poľsko a Slovensko, sú v nedelu plné kostoly ľudí. Obávam sa však, že táto moja túžba je len utópiou. Až príliš rýchlo sa ľudia na „Východe“ akomodovali novým podmienkam tzv. demokracie a trhového hospodárstva, ich prioritným cieľom je „mať sa tak dobre, ako sa mali ľudia na Západe“, a v takomto ovzduší nie je žiaden kumšt nepostrehnúť jemný závan Ducha, ktorý volá a nabáda na duchovnejšiu a zároveň i humannejšiu cestu životom...

*ThLic. Peter Žaloudek, Viedeň, november 2008
www.peterzaloudek.com*

Významné česko-rakouské železničné výročí

Pokud zapomeneme na slavnou koňku, dejiny česko-rakouského železničného spojenia by sa dali počítať od roku 1839, kedy do Břeclavi vyrazila prvá parná lokomotiva směřující z habsburské metropole Vídně. Z Břeclavi se dále od roku 1841 dalo putovat do moravské Olomouce a o čtyři roky později byla zprovozněna trať mezi Olomoucí a Prahou. Došlo tak k propojení obou hlavních měst, ale trasa přes Olomouc byla přece jen velmi zdlouhavá, a proto byla zvažována přímější trasa. Již v roce 1841 převzal v rakouském mocnářství patronaci nad budováním strategických železničních drah stát a spojení Prahy s Vídní určité patřilo mezi strategické projekty nejvyšší důležitosti. Bylo vytipováno sedm možných linií a nakonec se prosadil projekt, který počítal s trasou vedoucí údolím řeky Svitavy a navazující na již v této době existující Severní dráhu císaře Ferdinanda. Stavba započala již v roce 1843, tedy před vybudováním spojení mezi Prahou a Olomoucí. Nejnáročnější úsek z Brna-Maloměřic do Blanska budoval italský podnikatel Felice Talachini, trasu z Blanska do uzlového

bodů v České Třebové stavěla firma bratří Kleinů. Ve své době představoval celkem 91 kilometrů dlouhý úsek velmi složitý projekt, zejména když v jeho rámci muselo být vybudováno celkem 11 tunelů, řada mostů, propustí nebo drážních budov. Stavitelé museli překonat nejrůznější živelné i společenské překážky. Velké potíže způsobovala často se rozvodňující řeka Svitava, jejíž koryto bylo nutno upravit. Velké zdržení přinesl bouřlivý rok 1848 s nepokoji šířícími se po celé tehdejší habsburské říši. Revoluční události ovlivnily i podobu uvedení celé dráhy do provozu, ke kterému došlo 1. ledna před 160 lety, tedy v roce 1849. Kvůli nebezpečí vyplývajícím ze srocování davů se začalo po nové trati jezdit bez zvláštních oslav a oficiálních ceremonií, přestože se jednalo o naprosto mimořádnou událost, která by jistě v klidnějších dobách vzbudila obrovskou pozornost a zájem. Zpočátku na nové trase provozovala dopravu soukromá Severní dráha císaře Ferdinanda, již v roce 1850 ji však převzal stát. Spojení mezi Prahou a Vídní přes Českou Třebovou se rychle stalo jednou z nejvýznamnějších železničních tepen monarchie a rychle zastínilo původní trasu přes Olomouc. Z České Třebové, která dosud byla jen malým řadovým nádražím, se začal stávat železniční uzel nejvyšší důležitosti. V roce 1855 byla trať spolu s některými dalšími liniemi opět privatizována a nový vlastník provedl nejrůznější modernizace, včetně rozšíření celé tratě na dvoukolejku a zavedení nového telegrafu. Po více než padesáti letech byla v roce 1908 linie spolu s dalšími tratěmi opět v Rakousku-Uhersku zestátněna a předána Rakouské státní dráze. Po vzniku Československa ji převzali v roce 1918 dráhy nového státu. V této době přitom nebyl hlavní důraz kladen na propojení s Vídní, ale linie do Brna se stala součástí strategicky důležitého propojení českých zemí se slovenskou metropolí Bratislavou. Svůj klíčový význam trasa neztrácí ani v současné době a Česká Třebová je jedním z nejvýznamnějších uzlů železniční sítě v České republice dodnes.

(MaFr)

Na jihu Moravy je asi 900 kněžek lásky

I když se v souvislosti s prostitucí v České republice hovoří především o česko-německém pohraničí, o takových lokalitách, jako je pověstná rychlostní silnice E 55, nebo městečka Dubí či Jirkov proslulá svými pochybnými nočními podniky, čtenou klientelu nachází kněžky lásky i na jihu Moravy poblíž hranic s Rakouskem. Přitom se nejedná jen o české prostitutky – v nevěstincích třeba na Mikulovsku nebo na Znojemsku si mohou zákazníci vybrat i třeba z exotických krás z Thajska nebo Afriky. Celkem podle odhadů sdružení Rozkoš bez rizika operuje na jihu Moravy asi 900 prostitutek, z nichž mnohé se specializují na rakouskou klientelu, údajně především z řad sedláků z pohraničí. České ministerstvo vnitra se nyní rozhodlo dosavadní odhady nahradit přesným sčítáním, které by závažnost problému prostituce v jednotlivých regionech mohlo ukázat ještě jasněji. Ale evidence zákazníků i s přesnými statistickými údaji se asi zjistit nepodaří ani v rámci této akce. Přesný podíl rakouských klientů českých prostitutek tak asi zůstane utajen. A někteří rakouští sedláci se zase budou předhánět v líčení nebezpečí růstu kriminality po otevření česko-rakouských hranic. A z černého svědomí se snadno vyzpovídají.

(MaFr)

Přípravy Telče na dolnorakouskou výstavu v plném proudu

Ve městě Telč na Vysočině v současnosti naplno probíhá přípravy expozice, která se má stát součástí Dolnorakouské zemské výstavy v letošním roce. Výstava bude v tomto moravském městě, kde vykonával funkci starosty i nynější český ministr kultury lidovec Václav Jehlička, soustředěna v prostorách zámku, který patří mezi opravdové architektonické skvosty. Pro účely výstavy zde došlo k poměrně četným úpravám a vylepšení, které se dotkly například podlah, elektroinstalace nebo osvětlení. Pohodlí návštěvníků by pak měla dopomoci rekonstrukce stávajícího centrálního parkoviště ve městě a výstavba dalších, zcela nových parkovacích prostor. Výrazného vylepšení se údajně dočká i městský informační systém. Libreto výstavy, které vytvořil současný děkan Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze Michal Stehlík, počítá s představením nejruznějších vrstev obyvatelstva regionu v období novověku. Návštěvníci se zde seznámí s fungováním tehdejší duchovní správy, s životem tehdejší aristokracie, kterou reprezentovaly například mocné rodiny Dietrichsteinů, Slavatů nebo Lichtensteinů i s dějinami měšťanstva, řemesel či obchodu. Propojení se sousedním Rakouskem přitom podtrhne i skutečnost, že některé předměty do expozice zapůjčí kláštery z Melku nebo Gerasu. Společný česko-rakouský ráz by měly mít i různé doprovodné akce, které jsou plánovány v době konání výstavy. Patří mezi ně třeba i cesta kolony historických hasičských vozidel využívaných především dobrovolnými požárními sbory, která povede z Dolních Rakous do Jihlavy, centra kraje Vysočina, v němž leží i Telč. V případě, že budete v době konání Dolnorakouské zemské výstavy zvažovat výlet do České republiky, lze Telč jistě považovat za jeden z nejzajímavějších cílů. Koneckonců město je i na seznamu světového dědictví UNESCO. (MaFr)

Teplo z Rakouska do ČR

V České republice ceny za teplo poměrně zřetelně stoupají, obyvatelé Českých Velenic se však naopak mohou těšit na jejich snížení. Využijí k tomu právě svoji polohu v pohraničí a úzkého propojení s rakouským městem Gmünd. Na rakouské straně totiž funguje elektrárna, která vyrábí z dřevních štěpků ekologickou elektřinu. Při produkci ovšem vzniká i značný objem tepla, který by podnik rád využil. Nabídl proto sousedním Českým Velenicím vybudování přeshraničního asi jeden a půl kilometru dlouhého teplovodu, kterým by mohl zásobovat české domácnosti teplem za výhodných podmínek. Jestliže v současnosti se v Českých Velenicích vyrábí dálkové teplo ze zemního plynu a jeho gigajoul přijde zhruba na 700 korun, ekologické teplo z Rakouska by mělo vyjít zhruba o pětinu levněji. Jedna domácnost by tak ušetřila ročně kolem 300 korun (10 eur). Rakouské teplo by přitom měl odebírat i městský úřad, základní škola, školky nebo zdravotní středisko. V současnosti se pouze čeká na vybudování příslušného teplovodu. Ten měl být hotov už loni v prosinci, výstavbu však zdrželo jednání s vlastníky pozemků, přes které mají roury vést. Nejpозději v březnu by však již mělo teplo z rakouské strany do Českých Velenic určitě proudit. Celý projekt si pochvaluje nejenom samospráva Českých Ve-

lenic a obyvatelé tohoto městečka, ale i ekologové, kteří biomasu považují za jeden z nevhodnějších alternativních zdrojů energie. V souvislosti s celou akcí se však objevila i zajímavá kritika – ta poukazuje na skutečnost, že dřevní štěpky, z nichž se elektřina a teplo v Gmündu vyrábí, se na rakouskou stranu často dováží právě z České republiky. Proces tak vypadá tak, že z ČR se vyveze surovina, ta se v Rakousku zpracuje a příslušně zhodnocená se exportuje zase zpět do České republiky. Většímu rozvoji elektráren či tepláren na biomasu přímo v České republice však do určité míry brání skutečnost, že na rozdíl od Rakouska zde tento způsob výroby elektřiny nebo tepla není tak podporován. Možná se ale zkušenosti z Českých Velenic stanou i pro příslušné české úřady podnětem k důkladnému zamýšlení. (MaFr)

Rakouští požárníci se učí česky

Na česko-rakouském pomezí se objevuje v současné době stále více projektů, které pomáhají odstranit překážky ve vzájemné spolupráci a překonávají předsudky z obou stran hranice. Velký problém zejména z rakouské strany způsobuje neznalost jazyka. Zatímco řada Čechů v pohraničí ovládá alespoň základy němčiny, lidé z druhé strany hranice často nerozumí česky ani slovo. To samozřejmě silně komplikuje spolupráci v mnoha oblastech. O částečné odstranění tohoto nedostatku se nyní pokouší kurz nazvaný Hoří – čeština pro hasiče. Jak označení napovídá, v jeho rámci se rakouští dobrovolní hasiči v Poysdorfu u česko-rakouských hranic učí základům češtiny. Pochopitelně nejvíc pozornosti je přitom věnováno frázím, které hasičům mohou pomoci při plnění jejich úkolů v sousední České republice, například znalost české výslovnosti jmen lokalit v okolí nebo pochopení popisu cesty k místu požáru v češtině. Někteří z hasičů se přitom již dostali do situace, kdy jim základní znalost češtiny citelně chyběla – připomínají třeba požár komplexu Excalibur v Hatích na Znojemsku před dvěma lety, kde potřebná komunikace zcela selhala. Do kurzu se přihlásilo celkem 150 hasičů z městeček a vesnic v pohraničí. Kromě snahy zdokonalit svoji kvalifikaci přiznávají i další motivy svého činu – chtějí se porozumět při občasných výletech na českou stranu nebo sami provozují malé krámky a rádi by se lépe domluvili se svými občasnými zákazníky z České republiky. Nelze sice očekávat, že by po třiceti hodinách kurzu zvládli češtinu ve stylu Vladislava Vančury, ale v běžné komunikaci už si většina z nich dokáže poradit. A pokud bude třeba, dokážou úspěšně zasáhnout i na druhé straně hranic. A ona čára na mapě, oddělující dva národy, dvě kultury, dva světy, se nakonec stane pouze abstraktním dělítkem, které nebude pro běžné lidi představovat žádný problém. (MaFr)

Česko-rakouské memorandum otevřelo cestu k evropským dotacím

Memorandum o porozumění, které v dolnorakouském Gmündu podepsali zemská radní Johanna Miklová-Leitnerová a první náměstek českého ministra pro místní rozvoj Milan Půček, otevřelo českým i rakouským žadatelům cestu k penězům z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). ČTK to řekl Arnošt Máče z jihočeského krajského úřadu. Na základě podpisu této bilaterální dohody bude

totiž možné uzavírat smlouvy o poskytnutí prostředků z tohoto fondu, takže úspěšní žadatelé by se měli brzy dočkat slíbených peněz na své projekty. Týká se to operačního programu Cíl v rámci Evropské územní spolupráce Česko-Rakousko, který je vypsán na období 2007-2013. Celkem je v něm téměř 108 milionů eur (zhruba tři miliardy Kč). Z české strany se mohou o peníze ucházet tři kraje, a to Jihočeský, Jihomoravský a Vysočina. Šanci mají projekty například v oblastech cestovního ruchu, vzdělávání, vědy a výzkumu nebo hospodářské spolupráce.

ČR a Rakousko chtějí spolupracovat na oslavách pádu železné opony

Česko a Rakousko budou spolupracovat na letošních oslavách dvacátého výročí pádu železné opony. Připraví společně několik akcí. Po jednání v Praze to řekli ministři zahraničí obou zemí Karel Schwarzenberg a Michael Spindelegger. V květnu by se měla mimo jiné odehrát velká akce ve Vídni. Podle Spindeleggera se pak například v Dolním Rakousku chystá velká společná přeshraniční výstava. Rakouský mi-

nistr zahraničí řekl, že si Česko jako cíl své první zahraniční cesty zvolil ze dvou důvodů. Prvním z nich je podle něj zájem na dobrých sousedských vztazích, které prý nikdy nebyly tak dobré jako nyní. „Je to samozřejmě také zvláštního uznání českého předsednictví, které chceme plně podporovat,“ uvedl Spindelegger. Ocenil také postup Česka při řešení krize s plynem.

Před ambasadou ČR ve Vídni protestovali členové SLÖ

Před českou ambasadou ve Vídni proti Benešovým dekretům protestovaly asi čtyři desítky členů Sudetoněmeckého krajanského sdružení v Rakousku (SLÖ). Informovala o tom agentura APA. Členové SLÖ vyzvali Česko, aby využilo svého předsednictví v EU a Benešovy dekrety zrušilo. Vysídlenci a jejich potomci považují Benešovy dekrety za nástroj bezpráví a za „bariéru, která brání normalizaci vztahů mezi Čechy a sudetskými Němci“. Praha, jejímž cílem je „Evropa bez bariér“, by je proto měla zrušit. Účastníci protestu tuto výzvu předali české ambasádě.

VZPOMÍNKA

PŘEMYSL JANÝR (1926-1998)

V paměti zůstal jeho poněkud rozpačitý úsměv, pohled zkoumajících modrých očí a ironické poznámky. Jednou jsem se ozvala v telefonu příjmením s rakouskou výslovností. „Tak vy už taky?“ „Abych je nemusela pořádně hláskovat,“ omlouvala jsem se. Cítil hluboce své češství a české zájmy v rakouském prostředí všemožně prosazoval. V nevděčné úloze tlumočnicka a prostředníka uprchlíků z Československa sedával po boku nevrlého vládního rady, který pocházel z území bývalých Sudet.

Rodem Bratislavan, mládí prožil v Českých Budějovicích. V Praze vystudoval Vysokou školu politickou a sociální. Po válce se připojil k sociálním demokratům a doživotně jim zůstal věrný. I za cenu šesti let vězení pro vykonstruovanou velezradu a špionáž. V letech „oblevy“ psal do novin a časopisů. Když znovu spadla klec po invazi vojsk Varšavského paktu, odešel do Rakouska. S dalšími „osmašedesátníky“ inicioval Klub Čechů a Slováků v Rakousku, léta redigoval jeho skromný časopis. Pro svou činnost a solidaritu s čs. disentem nacházel podporu u rakouských socialistů. Často byl ve spojení s Rudolfem Battěkem a dalšími chartisty. Pracoval v tiskovém odboru spolkového kancléřství. Významně se podílel na činnosti čs. exilové sociální demokracie, trpěl však jejím vnitřním dělením na levici a pravici, včetně ambicí a intrik některých funkcionářů. Po roce 1989 věnoval mnoho energie obnovení a zapojení sociální demokracie do politického života ve vlasti. Krátce byl šéfredaktorem *Práva lidu*, pak přispíval do *Práva a Lidových novin*. Nedočkal se náležitého ocenění a zklamán nejen stranickým vývojem zemřel po těžké nemoci 13. prosince před deseti lety. Občas zajdu postát u jeho hrobu na hřbitově v jihočeské metropoli.

D. V.

Redakční poznámka:

Velice nás mrzí, že jsme k desátému výročí smrti dr. Přemysla Janýra nepřinesli odpovídající článek s vyjádřením naší úcty k jeho činnosti i osobě. Připravovanou prosincovou konferenci „...in memoriam...“ jsme museli na poslední chvíli pro nemoc organizátorů zrušit a přeložit na rok 2009. Nezapomněli jsme, ale nestačili.

